

Mechelen

20 mei 2009

RERUM NOVARUM 2009

Goede vriendinnen en vrienden,

“Over nieuwe zaken, over nieuwe uitdagingen...” dat is de vertaling van “Rerum Novarum”, het feest van onze beweging. Elk jaar een gelegenheid om terug te blikken op wat we realiseerden. En om onze verwachtingen voor het te voeren beleid te formuleren.

Op minder dan een jaar tijd is de situatie in de hele wereld drastisch veranderd. We worden geconfronteerd met een wereldwijde financiële en economische crisis. Een crisis die vele mensen pijn doet omdat ze verlies van werk en inkomen met zich brengt. Een crisis die onzekerheid en angst voedt. Een crisis, dat weten wij goed, die het hardst aankomt bij hen die het meest van anderen afhankelijk zijn.

Daarom hechten wij – in de aanloop naar de verkiezingen van 7 juni – veel belang aan de programma’s van de politieke

partijen en aan de beloften van de kandidaten die zich aan de kiezer presenteren.

De kern van onze boodschap, het memorandum van onze beweging, is het bevorderen van een sociale samenleving, het tegengaan van verdere dualisering, het bestrijden van de armoede.

In het bestrijden van de crisis, in het nemen van noodzakelijke maatregelen blijven wij centraal stellen dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen.

Deze crisis is een uitdaging. Maar het is ook een opportuniteit: om fundamentele vragen te stellen bij het reilen en zeilen van de samenleving.

Hoe werken we aan een economie ten dienste van mens en samenleving? Hoe vermijden we dat egoïstisch en overdreven winstbejag de motor of de drijfveer van de economie blijft? Hoe zorgen we ervoor dat we maximale kansen geven aan een vreedzame, verdraagzame, en sociaal-rechtvaardige samenleving?

Het ACW wil – samen met vele andere bondgenoten – een stimulans zijn voor een solidaire samenleving. Niet alleen met slogans, niet alleen met een goed

gefundeerde visie. Maar ook door verantwoordelijkheid op te nemen in de samenleving.

Onze beweging werkt dagelijks mee aan de concrete uitbouw van een sterke sociale zekerheid, aan solidariteit op de werkvloer, aan het behartigen van de belangen van mensen die op sterke organisaties rekenen, omdat zij alléén te zwak staan in het opkomen voor hun rechten.

Met de verdediging van de gewone man en vrouw, met de dienstverlening die wij in rechtshulp, in welzijnssectoren, via onze coöperatieve werking of in Familiehulp aanbieden, willen wij een bijdrage leveren aan een warme, aan een solidaire samenleving.

Maar de sterkste troef van onze beweging, vriendinnen en vrienden, is de inzet van de vele vrijwilligers aan de basis. Onze sterkste troef is dat wij kunnen blijven rekenen op hén die het ook doén en er niet alleen over spreken. Onze sterkste troef: dat zijn zij die zieken bezoeken, dat zijn zij die syndicaal engagement opnemen in de ondernemingen, dat zijn zij die – door samen initiatieven te nemen – de vriendschap en solidariteit in de hand werken.

Wij zullen moeten blijven werken aan een sociale stroming in Vlaanderen. Wij zullen mede voor een sociaal draagvlak moeten zorgen. Om een sociale en duurzame politiek in de hand te

werken. Om ervoor te zorgen dat politici die een sociale politiek willen voeren zich gesteund weten door de publieke opinie.

Dat blijft onze opdracht: uitleggen en goed informeren hoe we een sociale en duurzame samenleving zien. Wie er voordeel bij heeft. En waarom dit de enige optie is als men een gelukkige, rechtvaardige, verdraagzame en vreedevolle samenleving op het oog heeft.

Als sociale beweging hebben wij het voordeel dat we de electorale koorts niet moeten ondergaan. Wij kunnen en moeten, als dat nodig is, ook tegen de stroom blijven ingaan. Tegen de stroom van het individualisme, tegen ongebreidelde vermarkting, tegen onverdraagzaamheid en verruwing van de samenleving.

Onzekerheid mag ons niet de weg van bekrompenheid of navelstaarderij doen inslaan. Ons perspectief is breed. Het is wereldwijd. Het is dan ook niet te verwonderen dat wij met Wereldsolidariteit kartrekker zijn in de actie Schone Kleren, in de actie Waardig Werk.

Als de financiële crisis ons één ding heeft geleerd dan is het wel dat in deze wereld alles met alles samenhangt. Als men werknemers in het Zuiden blijft behandelen als arm 'gereedschap', dan voelen we dat ook hier. In de eengemaakte economie van morgen zullen arbeidsnormen voor iedereen moeten gelden. Dus moeten we samen in actie treden, want werknemers zijn geen gereedschap.

Het is niet te verwonderen dat wij ook kiezen voor een duurzame economie. En dat wij ook verantwoordelijkheid willen dragen in het aanpakken van de klimaatcrisis. De klimaatcrisis, die wel het grootste marktfalen ooit zou kunnen genoemd worden.

Op 7 juni gaan we naar het stembokje.

Politieke verkiezingen zijn belangrijk, want er zal uitgemaakt worden wie op Vlaams en Europees niveau méér of minder zeggenschap krijgt in het beleid. En er zal dus mee richting gegeven worden aan de keuzes die de politiek moet maken: méér of minder Europa, méér of minder correctie op de markt, méér of minder liberalisering, flexibilisering en privatisering,... Méér of minder sociale accenten in de beleidsvoering in Vlaanderen, méér of minder participatie, meer of minder populisme, meer of minder ongelijkheid.

Over Europa

Onze beweging is altijd voorstander geweest van een sterke Europese Unie. Wij blijven dat. Omdat wij Europa zien als een project van vrede, van stabiliteit en democratie. Omdat wij overtuigd de globalisering van goederen en diensten op wereldvlak niet genoeg kan gecorrigeerd worden op het niveau van de individuele staten alleen. Om greep te krijgen op economische en ecologische processen hebben we supranationale politieke structuren nodig.

Als sociale beweging willen wij het Europese project mee ondersteunen: via basiswerk en contacten met het middenveld in Oost- en Centraal-Europa, via de verdediging van ons sociaal model in nieuwe lidstaten en natuurlijk ook door beïnvloeding van het beleid via politici en ambtenaren.

Ons pleidooi voor méér Europa blijft wel een pleidooi voor een meer sociaal Europa. Wij moeten, met bondgenoten in heel Europa, ons nog sterker organiseren tegen een louter economisch en te liberaal beleid in Europa.

Naar onze mening moet er net méér bijsturing, méér ingrijpen, méér correctie komen.

We hopen dat zij die met het project Europa begaan zijn zullen inzien dat steeds meer mensen neen zullen zeggen tegen Europa als dat een niet sociaal, niet duurzaam en niet rechtvaardig Europa is.

Europa moet aantonen dat het een project is voor de gewone man en vrouw. En dat het niet enkel dient om de handel te vergemakkelijken, de concurrentiepositie te verbeteren en de winsten van ondernemingen te vergroten.

Vele werknemers en sociaal verzekerden zijn de onschuldige slachtoffers van de wereldwijde financiële en economische crisis. Maar ze dreigen de crisisbestrijding te moeten betalen door ingrepen in lonen, sociale zekerheid, collectieve voorzieningen en openbare diensten. Dat zullen wij niet nemen. Daar zullen wij actie tegen voeren.

Over Vlaanderen

Ook ten aanzien van het te voeren beleid in Vlaanderen is het duidelijk wat wij van de politiek verwachten.

Wij ijveren voor een sociaal, duurzaam en verdraagzaam Vlaanderen.

Dé uitdaging voor het Vlaamse beleid is: ervoor zorgen dat iedereen méé kan, dat de sterkste schouders de sterkste lasten dragen, ervoor zorgen dat inkomensverdeling socialer wordt, ervoor zorgen dat de armoede gebannen wordt, dat het welzijn van alle mensen erop vooruitgaat.

En daarom vragen wij de volgende regering dat zij alle maatregelen die zij neemt zou toetsen op het risico van sociale uitsluiting.

Als de regering kiest voor méér plaatsen in de kinderopvang, dan juichen wij dit toe. Maar we vragen tevens dat deze plaatsen toegankelijk zouden zijn voor alle mensen, ook voor de mensen die in armoede leven.

Als de regering mensen stimuleert om bewust duurzamer te leven door beter te isoleren en energie te besparen, dan moet ze er gelijktijdig op toezien dat de premies en subsidies ook effectief en liefst automatisch toekomen bij mensen met lage inkomens.

Als de regering ervoor kiest om het onderwijs gratis te maken, dan zouden die schooltoelagen ook automatisch moeten worden toegekend, en niet afhankelijk zijn van de aanvraag door ouders.

Als de regering kiest om meer te investeren in het onderwijs, dan zal zij vooral aandacht moeten schenken aan de leerlingen die het moeilijk hebben, die moeilijk mee kunnen in onze samenleving.

Natuurlijk verwachten we ook van de toekomstige Vlaamse regering dat zij de werkgelegenheid bevordert. En daarom herhalen wij onze vraag om ook sterk te investeren in de sociale economiesector. Omdat het gegarandeerd werkplaatsen oplevert. En omdat het een tegemoetkoming is voor de mensen die het op de veeleisende private arbeidsmarkt moeilijk hebben.

Vriendinnen en vrienden,

Wij vragen vooral aandacht voor diegenen die het moeilijk hebben.

Die aandacht moet zich vertalen in het beleid. Met structurele maatregelen die de gewone man en vrouw in Vlaanderen vertrouwen inboezemen.

Maatregelen waardoor we bij internationale vergelijkingen Vlaanderen niet alleen als één van de welvarendste regio's kunnen voorstellen, maar waardoor we Vlaanderen ook meer en meer kunnen presenteren als een regio waar het voor iedereen goed is om te leven.

Goed om leven, omdat er een kleine werkloosheid is, omdat weinig mensen in armoede leven, omdat er kwalitatief hoogstaand onderwijs met weinig uitval is. Goed om leven omdat er goede en betaalbare kinderopvang is voor iedereen, omdat het recht op wonen een evidentie is. Goed om leven omdat men goed inspeelt op ecologische uitdagingen waarmee de hele wereld geconfronteerd wordt.

En daarom blijven wij herhalen dat ons vooral een inhoudelijk debat interesseert van wat we met méér regionale of gemeen-schapsbevoegdheden willen doen.

We willen weten welke keuzes zullen gemaakt worden:

Méér geld voor niet-selectieve belastingsverlagingen of méér geld voor gerichte maatregelen om de collectieve voorzieningen, een democratisch onderwijs, toegankelijke gezondheidszorg, betaalbaar wonen mee mogelijk te maken.

Méér maatregelen om nog méér mensen van sociale uitkeringen uit te sluiten door bijvoorbeeld beperking in de tijd in te voeren voor werkloosheidsuitkeringen of gerichte maatregelen om armoede en uitsluiting tegen te gaan.

Voor ons is het duidelijk: wij willen een sociaal en solidair Vlaanderen.

En daarom rekenen wij erop dat vele politici in Vlaanderen luisteren naar onze boodschap.

We hebben bondgenoten nodig om de sociale accenten in de politiek te verstevigen.

We hebben bondgenoten nodig om de gevaarlijke tendensen van een rechts-populistische politiek in Vlaanderen tegen te gaan.

Onze hoop is dan ook dat partijen die veel belang hechten aan deze boodschap van sociale rechtvaardigheid en solidariteit met onze bekommernissen rekening zullen houden.

Bij het aangaan van een coalitie bijvoorbeeld.

Bij het bepalen van een strategie om zo'n sociale politiek te versterken.

Bij het maken van decreten of het nemen van besluiten waaruit de achterban van de vele sociale bewegingen in Vlaanderen steun put en waarop ze fier kan zijn.

Vrienden en vriendinnen,

Wij blijven het belang onderstrepen van de politiek.

Wij blijven mensen aanzetten tot verantwoordelijkheid en engagement. In sociale bewegingen, ook in de politiek.

Maar wij vragen ook – met aandrang – om te stoppen met een politiek die de politiek kapot maakt. Wij vragen met aandrang dat minder tijd zou gestoken worden in het aanzetten tot platte

overloperij, in het zoeken naar een strategie hoe men anderen kan verdacht maken, kan beschadigen.

Wij vragen om ernstige politiek. Wij vragen een visie op de samenleving die de partijen voorstaan. Wij vragen zicht op het beleid dat zij willen voeren.

Wij vragen vooral dat er ernst gemaakt wordt van maatregelen die de bevolking, en vooral zij die het moeilijk hebben, ten goede komen.

Het is alleen op die manier dat mensen weer terug vertrouwen krijgen in de politiek. Het is alleen zo dat mensen met idealen, met visie en sociaal engagement verder verantwoordelijkheid zullen willen blijven opnemen in de politiek.

Wij willen vrouwen en mannen in de politiek die vanuit een visie, vanuit een programma, vanuit de bekommernissen van de mensen meewerken aan een sociale en verdraagzame samenleving.

Vriendinnen en vrienden,

Jarenlang hebben allerlei goeroes van de vrije markt, neo-liberalen en rechts-populisten steeds méér vermarkting en privatisering van de economie bepleit. Met de redenering dat te veel regels die de winst-maximalisatie zouden tegen gaan, nefast zouden zijn voor de welvaart van iedereen.

Bovenop de vermarkting van de economie werd en wordt door sommige partijen nog steeds gepleit voor méér vermarkting en privatisering: in gezondheidszorg, de kinderopvang, de gehandicaptenzorg, bejaardenzorg...kortom in de hele publieke dienstverlening.

Daar zijn wij het niet mee eens. De zorg voor mensen kan geen voorwerp uitmaken van winststreven. De zorg voor mensen moet in handen blijven van de overheid of van de organisaties die zonder winstoogmerk hun diensten leveren. Zoniet lopen we nog méér risico op dualisering en op uitsluiting. En dat moet zeker in deze diensten vermeden worden.

De vermarkting en het winststreven in de economie wordt door sommigen maar al te graag uitgebreid naar de hele samenleving. Met alle nefaste gevolgen vandien.

Zo ook zijn media meer en meer het slachtoffer van die grenzeloze vermarkting. Tot droefheid van vele goede journalisten die kwaliteit beogen. Want het zijn de kijkcijfers die tellen. Het zijn de winstmarges, dus de oplagen van kranten en tijdschriften die het beleid bepalen.

Goede vriendinnen en vrienden,

Natuurlijk zal de uitslag bij de verkiezingen van 7 juni ook mee bepalend zijn voor het beleid op het federale niveau. De uitdaging is groot. En ook hier zal het draagkrachtprincipe gehanteerd moeten worden. Het kan niet zijn dat men heksenjacht organiseert op uitkeringstrekkers, terwijl men de faudebestrijding nauwelijks georganiseerd krijgt. Het is opvallend dat voor de competitiviteitsgraad steeds verwezen wordt naar onze buurlanden, maar als het over fraude gaat moeten we blijkbaar niet het voorbeeld van het buitenland volgen.

Wie de enorme uitdagingen ziet, beseft de noodzaak van een samen-hangende en sterke beleidsvoering.

In de dichtbijge en verdere toekomst zullen ernstige beslissingen moeten genomen worden. Omdat de situatie anders nog veel zal verergeren.

Maar ook omdat besluiteloosheid de democratie verzwakt en het populisme in de hand werkt.

Neem nu het dossier asiel en migratie.

Meer dan twee jaar lang heeft de regering hierover gediscussieerd. Zonder oplossing. Nog steeds is het wachten op een

omzendbrief die regularisatie op grond van een langdurige procedure, duurzame lokale verankering en prangende humanitaire situaties in een wettelijk kader giet.

De aanhoudende onzekerheid is voor duizenden mensen een nachtmerrie.

Vanuit blauwe hoek komt men nogal eens graag naar buiten met de ideeën van een open samenleving, een samenleving zonder angsten, een samenleving wars van bekrompen nationalisme.

In de realiteit van elke dag willen verantwoordelijke blauwe ministers vooral en te ééNZijdig openheid tonen voor mensen die mooi, productief of hoog opgeleid zijn. Daarmee zijn wij het niet eens. Openheid moet zeker ook openheid zijn voor de meest kwetsbaren in de samenleving.

Het ACW heeft hier al meerdere malen aan de kar getrokken, samen met vele andere partners. En we zullen dit blijven doen. Tot men woord houdt en de beloofde regularisering doorvoert.

Vriendinnen en vrienden,

Morgen beleven wij een grote dag. In Antwerpen verwachten we duizenden mensen op onze 'Feestival social'. Dat bekroont een heel jaar van intense aandacht voor de sociale zekerheid. Er hebben honderden bijeenkomsten plaatsgehad waar een hartverwarmende mobilisatiekracht van uitging.

Morgen zullen we in Antwerpen onze boodschap brengen van solidariteit.

We zullen er duidelijk maken dat we de sociale zekerheid, één van de belangrijkste monumenten van solidariteit, niet laten afbreken.

We zullen er klaar zeggen hoe wij de sociale zekerheid sterk willen houden.

Hartelijk dank aan allen die willen meebouwen aan die solidariteit.

Hartelijk dank aan allen die zich blijven engageren voor een verdraagzame, sociale en duurzame samenleving.

Jan Renders

Algemeen voorzitter ACW

